

Bruselj, 17. november 2023
(OR. en)

15162/23

SOC 745
EMPL 532
ENV 1258

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Osnutek sklepov Sveta o več demokracije na delovnem mestu in zelenih kolektivnih pogajanjih za dostojno delo ter trajnostno in vključujočo rast – <i>odobritev</i>

---

1. Predsedstvo je pripravilo osnutek sklepov Sveta z naslovom „Več demokracije na delovnem mestu in zelena kolektivna pogajanja za dostojno delo ter trajnostno in vključujočo rast“.
2. Delovna skupina za socialna vprašanja je sklepe preučila 28. septembra ter 16. in 13. oktobra 2023.
3. Po neformalnem pisnem posvetovanju je delovna skupina dosegla dogovor o sklepih iz priloge k temu dokumentu.
4. Odbor stalnih predstavnikov naj:
  - potrdi dogovor o besedilu osnutka sklepov Sveta iz priloge in
  - priloženi osnutek sklepov pošlje Svetu (EPSCO) v odobritev na seji 27. novembra 2023.

Več demokracije na delovnem mestu in zelena kolektivna pogajanja za dostojno delo ter trajnostno in vključujočo rast

osnutek sklepov Sveta

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

1. Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic; demokracija je v svoji politični, gospodarski in socialni razsežnosti ključnega pomena za našo družbo.
2. Demokracija deluje dobro, kadar lahko vsakdo sodeluje in učinkovito izrazi svoje mnenje na vseh področjih svojega življenja, tudi na delovnem mestu. Demokracija na delovnem mestu je ena od temeljnih vrednot in jamstvo pravičnejše in bolj vključujoče socialne Evrope.
3. Demokracija na delovnem mestu je del evropskega socialnega modela in se v Uniji in njenih državah članicah pojavlja v različnih oblikah, in sicer z obveščanjem delavcev in posvetovanjem z njimi, kolektivnimi pogajanja, socialnim dialogom in sodelovanjem delavcev v upravnih, poslovodnih ali nadzornih organih katerega koli podjetja.
4. Več demokracije na delovnem mestu lahko prispeva k trajnostnemu razvoju Unije ter zlasti h konkurenčnemu in vključujočemu socialnemu tržnemu gospodarstvu, ki omogoča polno zaposlenost, dostojno delo in socialni napredek ter trajnostno rast.

OB OPOZARJANJU NA:

5. člene 12, 27 in 28 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki zagotavljajo svobodo zbiranja in združevanja, pravico delavcev do obveščeniosti in posvetovanja na delovnem mestu ter pravico do kolektivnih pogajanj in ukrepov;
6. načelo 8 evropskega stebra socialnih pravic, ki se nanaša na socialni dialog in vključevanje delavcev, ter akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, ki ga je Komisija predstavila 4. marca 2021, v katerem je prepoznan pomen socialnega dialoga, kolektivnih pogajanj, obveščanja, posvetovanja in udeležbe delavcev in njihovih predstavnikov na različnih ravneh (tudi na ravni podjetij in sektorjev). Načela evropskega stebra socialnih pravic in akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic imajo pomembno vlogo pri iskanju idej za ukrepe, namenjene oblikovanju gospodarskih prehodov in spodbujanju inovacij na delovnem mestu, zlasti v zvezi s trenutnim dvojnimi prehodom in spremembami v svetu dela;
7. Socialno zavezo, sprejeto na socialnem vrhu v Portu leta 2021, ki poziva k spodbujanju socialnega dialoga kot strukturne komponente evropskega socialnega modela in njegovi krepitvi na evropski, nacionalni, regionalni in sektorski ravni ter ravni podjetij;
8. cilje Združenih narodov za trajnostni razvoj, ki v okviru razvojnega cilja št. 8 določajo spodbujanje vključujoče in trajnostne gospodarske rasti, zaposlovanja in dostojnega dela za vse;

9. raziskovalno mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o demokraciji na delovnem mestu z dne 27. aprila 2023¹, v katerem je navedeno, da je za več demokracije v svetu dela poleg nujnih in ustreznih pravnih temeljev potrebno tudi na znanju temelječe sodelovanje vseh akterjev. To velja zlasti glede na izziv ekološkega in digitalnega prehoda;
10. Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 11. maja 2023 o načrtu za socialno Evropo dve leti po socialnem vrhu v Portu², v kateri so Komisija, države članice in socialni partnerji EU pozvani, naj si prizadevajo za večjo pokritost s kolektivnimi pogajanjmi, in poziva, naj se pri financiranju EU upoštevajo cilji javne politike, na primer socialne zahteve;
11. raziskovalno mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zelenih kolektivnih pogajanjih z dne 14. junija 2023³, v katerem je navedeno, da bi se bilo treba v kolektivnih pogajanjih na ustreznih ravneh bolj osredotočiti na vprašanja, povezana z zelenim prehodom, in da je spodbujanje zelenih kolektivnih pogajanj na vseh ravneh ustrezen način za doseganje tega;
12. samoiniciativno nezakonodajno poročilo Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 2021 o demokraciji na delovnem mestu⁴, ki spodbuja udeležbo delavcev na ravni podjetij kot način za podporo demokraciji na delovnem mestu in poziva k nadaljnjim ukrepom na področjih obveščanja delavcev, posvetovanja z njimi in njihovega soodločanja, svetov delavcev ter prava družb in upravljanja podjetij;

---

¹ Raziskovalno mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o demokraciji na delovnem mestu z dne 27. aprila 2023, SOC/746-EESC-2022: <https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/democracy-work>

² Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. maja 2023 o načrtu za socialno Evropo dve leti po socialnem vrhu v Portu https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0203_SL.html

³ Raziskovalno mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zelenih kolektivnih pogajanjih z dne 14. junija 2023: <https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/green-collective-bargaining>

⁴ [Sprejeta besedila – Evropski okvir za pravice do soodločanja delavcev in revizija direktive o Evropskem svetu delavcev – četrtek, 16. december 2021 \(europa.eu\)](#)

13. Sklep (EU) 2023/936 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o evropskem letu spretnosti, ki poziva k ukrepom, kot so spodbujanje oblikovanja poti prehoda in obsežnih partnerstev za spretnosti ter spodbujanje oblikovanja nacionalnih in sektorskih strategij ter strategij v posameznih podjetjih na področju spretnosti in usposabljanja, tudi s socialnim dialogom in vključevanjem socialnih partnerjev;
14. veljavno zakonodajo EU o udeležbi delavcev na nacionalni in nadnacionalni ravni, zlasti Direktivo 2002/14/ES o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci, Direktivo 98/59/ES o kolektivnih odpustih ter prenovljeno Direktivo 2009/38/ES o Evropskem svetu delavcev ter direktivi 2001/86/ES in 2003/72/ES o udeležbi delavcev v evropski družbi in evropski zadrugi;
15. Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost⁵, v katerem so države članice pozvane, naj zagotovijo polno in smiselno udeležbo, vključno z obveščanjem in posvetovanjem, delavcev na vseh ravneh in njihovih predstavnikov pri predvidevanju sprememb in upravljanju procesov prestrukturiranja, vključno s tistimi, ki so povezani z zelenim prehodom;

---

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

16. **Za namene teh sklepov** „kolektivna pogajanja“ pomenijo pogajanja, ki v skladu z nacionalnim pravom in prakso posameznih držav članic potekajo med delodajalcem, skupino delodajalcev ali eno ali več organizacijami delodajalcev na eni strani in enim ali več sindikati na drugi strani, za določitev delovnih pogojev in pogojev zaposlitve; **„kolektivne pogodbe“ pomenijo pisne sporazume o določbah o delovnih pogojih in pogojih zaposlitve, ki jih sklenejo socialni partnerji, ki so pooblaščen za pogajanja v imenu delavcev oziroma delodajalcev v skladu z nacionalnim pravom in prakso, vključno s tistimi, ki so razglašene za splošno veljavne;**
17. Priporočilo Sveta z dne 12. junija 2023 o krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji, ki državam članicam zagotavlja smernice, na primer o tem, kako spodbujati socialni dialog, vključno s kolektivnimi pogajanja, z zagotavljanjem ugodnega okolja za dvostranski in tristranski socialni dialog ter sistematičnim, smiselnim in pravočasnim vključevanjem socialnih partnerjev ter zagotavljanjem, da imajo ti dostop do ustreznih informacij;
18. Ustrezne konvencije MOD, zlasti Konvencijo št. 87 o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic ter Konvencijo št. 98 o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja.

OB POUDARJANJU, DA:

19. so za demokracijo na delovnem mestu potrebni dobro delujoči sistemi kolektivnih pogajanj, spodbujanje kolektivnih pogajanj, strategij in učinkovitega okolja za različne vrste vključevanja delavcev in njihovih predstavnikov v podjetju, ob upoštevanju različnih oblik organizacije, upravljanja in nadzora podjetij;
20. različni nacionalni modeli za upravljanje korporativnih podjetij omogočajo udeležbo delavcev pri takem upravljanju. Ti modeli lahko prispevajo k trajnostni in vključujoči rasti in dostojnemu delu ter vodijo k izboljšanju konkurenčnosti podjetij in vključenosti delavcev ter zavezanosti ciljem podjetja;
21. lahko reden, pregleden, spoštljiv in širok dialog med socialnimi partnerji ustvari višjo raven zaupanja in prispeva k razvoju uspešnejših in bolj uravnoteženih postopkov prilagajanja na številne spremembe, s katerimi se soočajo podjetja in druge organizacije;
22. je treba zaradi zelenega in digitalnega prehoda ter drugih sprememb, ki vplivajo na svet dela, kot so demografske spremembe in migracije, sprejeti nadaljnje ukrepe za krepitev demokracije na delovnem mestu, da bi še naprej spodbujali trajnostno in vključujočo rast ter dostojno delo;
23. mora veljavna zakonodaja EU o obveščanju delavcev in posvetovanju z njimi še naprej ustrezati svojemu namenu in upoštevati nedavne spremembe v svetu dela;
24. je lahko vključevanje delavcev v postopke odločanja v podjetjih od samega začetka koristno za strateške odločitve, s čimer se zmanjša tveganje prihodnjih konfliktov;

25. dostop predstavnikov delavcev do upravnih, poslovnih ali nadzornih organov podjetij je bistvenega pomena za vključitev vidika delavcev v splošni sistem upravljanja podjetja, zlasti v nadnacionalnih podjetjih, in ga je treba razvijati v skladu z nacionalno zakonodajo ali praksami;
26. digitalni prehod in digitalizacija podjetij predstavljata nove izzive za učinkovitost pravic do obveščeniosti in posvetovanja. To vpliva na fizične prostore, v katerih poteka delo, in s tem na koncept ustanavljanja. Poleg tega lahko uporaba umetne inteligence in algoritmskega upravljanja pri organizaciji dela, delovnih razmerjih ali novih oblikah dela vpliva na način obveščanja delavcev in posvetovanja z njimi. Učinkovito uveljavljanje pravic do obveščanja in posvetovanja ter kolektivna pogajanja imajo ključno vlogo pri razvoju in spoštovanju pravic delavcev v okviru procesov digitalizacije ter pri uporabi umetne inteligence in algoritmov pri organizaciji dela in delovnih razmerjih;
27. socialni dialog, vključno s kolektivnimi pogajanja, na vseh ravneh je idealen instrument za spodbujanje usposabljanja in preusposabljanja delavcev, saj imajo socialni partnerji neposredne informacije o sedanjih in prihodnjih spretnostih, ki jih potrebuje trg dela, tudi v okviru zelenega in digitalnega prehoda;

28. socialni dialog, vključno s kolektivnimi pogajanjmi, na vseh ravneh in v okviru svojih pristojnosti, je prav tako ključnega pomena za zagotavljanje ustreznega prehajanja med delovnimi mesti, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v okviru prehoda, vključno z zelenimi delovnimi mesti, ali za učinkovito izvajanje ustreznih plač in delovnih pogojev, vključno s tistimi, ki so povezani z zdravjem in varnostjo pri delu ter vseživljenjskim učenjem;
29. zelena kolektivna pogajanja na vseh ravneh, tudi na medsektorski in sektorski ravni, ter na ravni podjetja, na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni, ki so opredeljena kot vsebina kolektivnih pogajanj o vprašanih, povezanih z zelenim prehodom, imajo ključno vlogo pri doseganju ciljev evropskega zelenega dogovora ter pri prehodu na podnebno nevtravno in vključujoče gospodarstvo. Vloga socialnih partnerjev, katerih avtonomijo je treba spoštovati, je ključna pri oblikovanju in izvajanju uravnoteženih rešitev, ki omogočajo pravičen prehod na gospodarstvo v procesu razogljičenja ter dajejo prednost zeleni in socialni Evropi;
30. glede na navedeno so za demokracijo na delovnem mestu in zelena kolektivna pogajanja za dostojno delo ter trajnostno in vključujočo rast potrebni močni socialni partnerji, pa tudi spodbujanje socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj, da bi razširili pokritost kolektivnih pogajanj;
31. ti sklepi temeljijo na že opravljenem delu in političnih zavezah, ki so jih na tem področju sprejeli Svet, Evropski parlament, Komisija in zadevni deležniki. Te prejšnje politične zaveze so vključene tudi v dokumente, navedene v Prilogi –

SVET POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ v skladu s svojimi nacionalnimi pristojnostmi in upoštevajoč nacionalne okoliščine, pa tudi vlogo in avtonomijo nacionalnih socialnih partnerjev:

32. spodbujajo nadaljnji razvoj različnih oblik demokracije na delovnem mestu v nacionalni zakonodaji ali praksah;
33. sprejmejo ukrepe za nadaljnjo podporo učinkoviti uporabi evropskega okvira o pravicah delavcev do obveščenosti in posvetovanja, na primer obstoječih sistemov učinkovitih sankcij in zaščite predstavnikov delavcev;
34. še naprej krepijo socialni dialog in spodbujajo višjo raven pokritosti kolektivnih pogajanj ter omogočajo učinkovita kolektivna pogajanja v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji v skladu s priporočilom Sveta z dne 12. junija 2023, pri čemer je treba spoštovati avtonomijo socialnih partnerjev ter načelo svobodnih in prostovoljnih pogajanj;
35. izmenjujejo izkušnje in dobre prakse nacionalnih in evropskih mehanizmov za udeležbo delavcev v upravnih, poslovodnih ali nadzornih organih podjetij;
36. v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji še naprej spodbujajo razvoj zelenih kolektivnih pogajanj na medsektorski in sektorski ravni ter na ravni podjetij in pri tem spoštujejo njihovo avtonomijo ter načelo svobodnih in prostovoljnih pogajanj.

SVET POZIVA KOMISIJO, naj ob spoštovanju vloge in avtonomije evropskih in nacionalnih socialnih partnerjev:

37. razvija pobude za boljše ozaveščanje o nacionalnih pravilih in pravilih EU o pravici delavcev do obveščeniosti, posvetovanja in udeležbe, poudarja pozitivne učinke vključevanja delavcev, ki temeljijo na dokazih, in spodbuja izmenjavo najboljših praks med državami članicami;
38. prispeva h krepitvi socialnega dialoga v EU in spodbuja pobude za promoviranje višje ravni pokritosti s kolektivnimi pogajanjmi ter omogoči učinkovita kolektivna pogajanja, na primer z javnim financiranjem, podporo podjetjem ali javnim naročanjem;
39. v tesnem sodelovanju z evropskimi socialnimi partnerji še naprej preučuje, ali sedanja zakonodaja EU za obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi še vedno ustreza svojemu namenu. Pri tem je treba upoštevati na primer spremembe, ki jih prinaša digitalni prehod, kot sta uporaba umetne inteligence in algoritmsko upravljanje pri organizaciji dela, delovnih razmerjih ali novih oblikah dela, ter izzive v zvezi z učinkovitim uveljavljanjem pravic do obveščanja in posvetovanja v državah članicah;
40. razmisli o potrebi in pomenu razvoja zakonodaje EU v zvezi z udeležbo delavcev v podjetjih, zlasti nadnacionalnih. Pri tem bi bilo treba na primer upoštevati potrebo po zagotovitvi, da se z ustanavljanjem evropskih družb in evropskih zadrug ter čezmejnimi dejavnostmi ne zaobidejo ali spodkopavajo pravice delavcev do soodločanja;

41. spodbuja socialni dialogi o digitalni preobrazbi podjetij in njenem vplivu na delovne pogoje ter promovira pristop k uporabi umetne inteligence, algoritmov in digitalizacije, osredotočen na človeka, ob spoštovanju individualnih in kolektivnih pravic delavcev;
42. spodbuja razvoj zelenih kolektivnih pogajanj na evropski, medsektorski in sektorski ravni ter na ravni podjetij pri izvajanju zelenega prehoda. V okviru tega razvoja je treba v celoti upoštevati značilnosti domačih sistemov kolektivnih pogajanj in morda obravnavati vprašanja, kot so: nove zaposlitvene možnosti in ustvarjanje zelenih delovnih mest, vpliv zelenega prehoda na teritorialno in socialno kohezijo, prehajanje med različnimi sektorji dejavnosti, potrebno izpopolnjevanje, usposabljanje in preusposabljanje delavcev, ukrepi, potrebni za skupine delavcev in območja, ki so najbolj ranljiva zaradi sprememb, ki jih prinaša zeleni prehod, varnost in zdravje pri delu, delovni pogoji, mobilnost v smislu potovanja na delovno mesto ter zagotavljanje ustreznega usposabljanja in specializacije za socialne partnerje.

Viri

1. Medinstitucionalni akti EU

- Listina Evropske unije o temeljnih pravicah
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex:12012P/TXT>
- Evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija
https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_sl

2. Zakonodaja EU

- Direktiva Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0086>
- Direktiva 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2002 o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32002L0014>
- Direktiva Sveta 2003/72/ES z dne 22. julija 2003 o dopolnitvi statuta evropske zadruga glede udeležbe delavcev
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0072>
- Direktiva 2009/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev ali uvedbi postopka obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju Skupnosti
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:122:0028:0044:SL:PDF>
- Direktiva (EU) 2019/2121 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 glede čezmejnih preoblikovanj, združitvev in delitev
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L2121>

- Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(04))

- Priporočilo Sveta z dne 12. junija 2023 o krepitevi socialnega dialoga v Evropski uniji

3. Evropski parlament

- Resolucija z dne 16. decembra 2021 o demokraciji na delovnem mestu: evropski okvir za pravice do soodločanja delavcev in revizija direktive o Evropskem svetu delavcev,

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0331_SL.html

- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 2. februarja 2023 s priporočili Komisiji o reviziji direktive o Evropskem svetu delavcev

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0028_SL.html

- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 1. junija 2023 o krepitevi socialnega dialoga

[Sprejeta besedila – Krepitev socialnega dialoga – četrtek, 1. junij 2023 \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/33444)

4. Evropska komisija

- Sporočilo Komisije o krepitevi socialnega dialoga v Evropski uniji: izkoriščanje njegovega celotnega potenciala za upravljanje pravičnega prehoda

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0040>

5. Združeni narodi

- *The 2030 Agenda for Sustainable Development* (Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030)

<https://sdgs.un.org/goals>